

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):	Техничар машинске енергетике		
Предмет (назив):	ГРИЈАЊЕ, КЛИМАТИЗАЦИЈА И ТЕХНИКА ХЛАЂЕЊА		
Опис (предмета):	Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):	КЛИМАТИЗАЦИЈА		
Датум:	2023.година	Шифра:	Редни број: 01
Сврха			
Модул је развијен с циљем упознавања ученика са врстама и системима климатизације, принципима рада уређаја за климатизацију, начину регулације и аутоматизације климатизационих система као и експлоатацији и одржавању постројења за климатизацију.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Термодинамика (модул 1-2), - Гријање (модул 1-2), - Практична настава (модул 1-9), 			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици упознају основне појмове о климатизацији и климатизационим системима, - ученици стекну знања о врстама расхладних флуида и њиховим особинама, - ученици стекну знања о врстама климатизације, - ученици стекну знања о компонентама климатизационог система, припреми ваздуха и начина развода ваздуха у климатизационим системима, - ученици стекну знања о начину регулације и аутоматизације климатизационих система,, - ученици стекну знања о експлоатацији и одржавању постројења за климатизацију(спознају нормалне режиме рада, њихово вођење, праћење, регулацију и контролу радних параметара), - ученици стичу знања о мјерама заштите при раду у области климатизације, - ученици се придржавају мјера заштите при раду у области климатизације, - ученици се понашају у складу са мјерама заштите животне средине. 			
Теме			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Климатизација и системи климатизације 2. Регулација и аутоматика климатизационих система 3. Експлоатација и одржавање постројења за климатизацију 			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Климатизација и системи климатизације	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише основе климатизације и физички појам хлађења, - дефинише расхладне флуиде и њихове особине, - објасни улогу и начин рада компресионог хлађења, - објасни примјену комфорне и технолошке (индустријске) климатизације, - објасни примјену климатизације у зависности од климатских услова и годишњих доба, - објасни процес припреме ваздуха, - објасни системе климатизације, - објасни компоненте система за климатизацију, - објасни инсталације и начин развода ваздуха, - објасни системе за климатизацију двонамјенских склоништа.	<ul style="list-style-type: none"> - схвати улогу и значај климатизације и физички појам хлађења, - схвати улогу и значај расхладних флуида и њихове особине, - схвати улогу и начин рада компресионог хлађења. - разумије примјену комфорне и технолошке (индустријске) климатизације, - схвати сврху примјене климатизације у зависности од климатских услова и годишњих доба, - схвати процес припреме ваздуха, - познаје и разумије системе климатизације, - познаје и разумије компоненте система за климатизацију, - спозна инсталације и начин развода ваздуха, - познаје системе за климатизацију двонамјенских склоништа, - примијени поступке заштите на раду и заштите животне	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности машина, уређаја и алата које користи при обављању посла, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост,	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити основе климатизације, системе и физички појам хлађења, - објаснити улогу расхладних флуида, врсте, означавање и њихове особине, - објасни врсте климатизације, - објаснити примјену климатизације у зависности од климатских услова и годишњих доба, - објаснити припрему и инсталације за развод ваздуха, - пратити рад ученика и помагати им у раду када је то потребно,

		средине.	<ul style="list-style-type: none"> - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.	
--	--	----------	--	--

2. Регулација и аутоматика климатизационих система	<ul style="list-style-type: none"> - наведе и објасни функционисање уређаја и апарата за регулацију и управљање климатизационих система, - објасни основне принципе и примјену аутоматске регулације клима система. 	<ul style="list-style-type: none"> - схвати улогу и значај уређаја и апарата за регулацију и управљање климатизационих система, - познаје основне принципе и примјену аутоматске регулације клима система. 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити основне принципе и примјену аутоматске регулације клима система, - објаснити функционисање уређаја за регулацију и управљање, - пратити рад ученика и помагати им у раду када је то потребно,
3. Експлоатација и одржавање постројења за климатизацију	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише поступак припреме постројења за пуштање у рад, - дефинише нормалне режиме рада, њихово вођење, праћење, регулацију и контролу радних параметара, - објасни поступак планског заустављања постројења или заустављања у случају хаварије, - објасни поступак превентивног и текућег одржавања постројења. 	<ul style="list-style-type: none"> - разумије поступак припреме постројења за пуштање у рад, - познаје нормалне режиме рада, њихово вођење, праћење, регулацију и контролу радних параметара, - познаје поступак планског заустављања постројења или заустављања у случају хаварије, - познаје поступак превентивног и текућег одржавања постројења. 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити основне принципе експлоатације и одржавања постројења за климатизацију, - објаснити припрему постројења за пуштање у рад, нормалне режиме рада постројења, њихово вођење, праћење, регулацију и контролу радних параметара, - објаснити поступке заустављања постројења као и превентивног и текућег одржавања постројења. - пратити рад ученика и помагати им у раду када је то потребно.

Интеграција

- Термодинамика (модул 1-2),
- Гријање (модул 1-2),
- Практична настава (модул 1-9),
- Техничка механика,
- Основи енергетике.

Извори

- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске;
- Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.).

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):	Техничар машинске енергетике		
Предмет (назив):	ГРИЈАЊЕ, КЛИМАТИЗАЦИЈА И ТЕХНИКА ХЛАЂЕЊА		
Опис (предмета):	Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):	РАСХЛАДНИ УРЕЂАЈИ		
Датум:	2023.година	Шифра:	Редни број: 02
Сврха			
Модул је развијен с циљем упознавања ученика са врстама и карактеристикама расхладних постројења и радних флуида у њима.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Термодинамика (модул 1-2), - Гријање (модул 1-2), - Практична настава (модул 1-9), 			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици упознају основне појмове о врстама и конструкционим карактеристикама расхладних постројења, - ученици стекну знања о саставним елементима расхладних постројења, - ученици стекну знања о аутоматици расхладних уређаја, - ученици стичу знања о мјерама заштите при раду у области расхладних постројења, - ученици се придржавају мјера заштите при раду у области расхладних постројења, - ученици се понашају у складу са мјерама заштите животне средине. 			
Теме			

1. Расхладни уређаји
2. Саставни елементи расхладних постројења
3. Аутоматика расхладних уређаја

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			

1. Расхладни уређаји	<ul style="list-style-type: none"> - објасни основне појмове о врстама и конструкционим карактеристикама расхладних постројења, - дефинише врсте и критеријуме за избор расхладног флуида, - објасни означавање расхладних флуида, - објасни шеме амонијачких и фреонских расхладних машина са двостепеним сабијањем, - објасни стварне процесе компресора, нацрта индикаторске дијаграме, израчуна степен корисности, израчуна индикаторску и ефективну снагу, - објасни поступак избора погонског мотора. 	<ul style="list-style-type: none"> - схвати улогу и значај расхладних постројења, - познаје врсте и критеријуме за избор расхладног флуида, - разумије означавање расхладних флуида, - нацрта шеме амонијачких и фреонских расхладних машина са двостепеним сабијањем, - познаје и разумије стварне процесе компресора, нацрта индикаторске дијаграме, израчуна степен корисности, израчуна индикаторску и ефективну снагу, - изабере погонски мотор, - примијени поступке заштите на раду и заштите животне средине. 	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности машина, уређаја и алата које користи при обављању посла, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити улогу расхладних уређаја, - објаснити критеријуме за избор расхладног флуида, - објаснити шеме расхладних машина, - објаснити стварне процесе компресора, индикаторске дијаграме, прорачун степена корисности и индикаторску и ефективну снагу, - објаснити начин избора погонског мотора, - пратити рад ученика и помагати им у раду када је то потребно,
-----------------------------	---	--	--	--

2. Саставни елементи расхладних постројења	<ul style="list-style-type: none"> - наведе и објасни саставне елементе расхладних постројења, објасни улогу и начин функционисања, - објасни улогу и врсте компресора, њихове саставне дијелове и објасни рад, - објасни улогу и врсте кондензатора, њихове карактеристике, принцип рада и саставне дијелове, - објасни улогу, врсте и подјелу испаривача, - објасни улогу прехлађивача и међухладњака, - објасни улогу кула за хлађење воде, - објасни улогу размјењивача топлоте, - објасни коефицијент пролаза топлоте, средњу разлику температура и површину размјене топлоте. 	<ul style="list-style-type: none"> - схвати улогу и значај расхладних постројења, те улогу и начин функционисања, - познаје улогу и врсте компресора, њихове саставне дијелове и принцип рада, - познаје улогу и врсте кондензатора, њихове карактеристике, принцип рада и саставне дијелове, - познаје улогу, врсте и подјелу испаривача, - схвата и разумије улогу прехлађивача и међухладњака, - разумије улогу кула за хлађење воде, - разумије улогу размјењивача топлоте, - познаје коефицијент пролаза топлоте, средњу разлику температура и површину размјене топлоте. 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити саставне елементе расхладних постројења, састане елементе, улогу и начин функционисања, - објаснити врсте компресора, њихове саставне дијелове и начине функционисања, - објаснити врсте, карактеристике, саставне дијелове и принцип рада кондензатора, испаривача, прехлађивача и међухладњака, - објаснити улогу размјењивача топлоте, коефицијент пролаза топлоте, средњу разлику температура и површину размјене топлоте, - пратити рад ученика и помагати им у раду када је то потребно,
3. Аутоматика расхладних уређаја	<ul style="list-style-type: none"> - објасни двопозиционо регулисање расхладних уређаја, - дефинише примјену, нацрта шеме и спозна конструкцију основних елемената који се 	<ul style="list-style-type: none"> - разумије двопозиционо регулисање расхладних уређаја, - схвати примјену, нацрта шеме и спозна конструкцију основних елемената који се 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити аутоматику расхладних уређаја, - објаснити шеме и конструкције основних елемената који се користе за аутоматику расхладних уређаја,

	<p>користе за аутоматику расхладних уређаја (термостата, вентила итд.),</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни поступак планског заустављања постројења или заустављања у случају хаварије, - објасни поступак превентивног и текућег одржавања постројења. - дефинише помоћне апарате и уређаје који се користе за аутоматику расхладних уређаја (скупљачи, одвајачи уља, филтери, нивокази, контролна стакла, цјевоводи, спојнице итд.) 	<p>користе за аутоматику расхладних уређаја (термостата, вентила итд.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - познаје поступак планског заустављања постројења или заустављања у случају хаварије, - познаје поступак превентивног и текућег одржавања постројења. - познаје помоћне апарате и уређаје који се користе за аутоматику расхладних уређаја (скупљачи, одвајачи уља, филтери, нивокази, контролна стакла, цјевоводи, спојнице итд.). 		<ul style="list-style-type: none"> - пратити рад ученика и помагати им у раду када је то потребно.
--	--	---	--	---

Интеграција

- Термодинамика (модул 1-2),
- Гријање (модул 1-2),
- Практична настава (модул 1-9),
- Техничка механика,
- Основи енергетике.

Извори

- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске;
- Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.).

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

